

วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ปีการศึกษา 2566

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ที่เน้นทักษะการคิด และ
คุณลักษณะของพลุเรียนในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้
แบบ Active Learning และ Task – based learning

นางสาวนิศรานันท์ ชันทอง
ตำแหน่งครู

โรงเรียนปากสวยพิทยาคม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อผลงาน (Best Practices) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ที่เน้นทักษะการคิดและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Task - based learning

ชื่อ-สกุล นางสาวณิศรณันท์ ชันทอง

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนปากสวายพิทยาคม

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

1. ความสำคัญของนวัตกรรม

1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

ขอบข่ายของปัญหาที่พบ

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่า เป็นวิชาที่มีรายละเอียดเนื้อหาสาระค่อนข้างมาก จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนส่วนใหญ่ เนื่องจากต้องท่องจำทั้งในเนื้อหาวิชาที่หลากหลายหมวดสาขาและเนื้อหาสาระบางอย่างก็ไม่ได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ความเบื่อหน่าย จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้รูปแบบวิธีการสอนแบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือ ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง และการจัดการเรียนการสอนของครูไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

หลักฐานประจักษ์พยานของปัญหา

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก ปพ.5
- ผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีแนวโน้มต่ำลง
- การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากหลักฐาน

ด้านครูผู้สอน	- ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ด้านผู้เรียน	- ขาดส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพราะเบื่อหน่ายต้องท่องจำทั้งในเนื้อหาวิชาที่หลากหลาย
ด้านเนื้อหา	- ธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษามีขอบข่ายเนื้อหาที่กว้างและมีความหลากหลายหมวดสาขา และเนื้อหาสาระ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

สรุปสาเหตุและที่มาของปัญหา

สาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ ครูผู้สอนที่ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เนื่องจากความท้าทายด้านการศึกษาศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนเป็น เรื่องสำคัญที่จะต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไป อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยสามารถ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในฐานะ แม้ว่าบริบทวิชาสังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรมนั้นประกอบด้วยเนื้อหาจำนวนมากแต่ก็สามารถเลือกใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งผู้เขียน เห็นว่าการนำการจัดการเรียนรู้เน้นทักษะการคิดและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการ จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ task - based learning การจัดการเรียนรู้แบบ มุ่งปฏิบัติงาน มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จะช่วยให้นักเรียนสนใจ กิจกรรมการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นให้นักเรียนอยากจะเรียนและเรียนอย่างมีความสุข อีกทั้งยังสามารถ ช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและเป็นแนวทางสำหรับ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบ เทคนิค วิธีการเรียนการสอนใหม่ ให้ทันกับยุคสมัย และ จัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งความคิด ความถนัด ความสนใจของแต่ละคน ครูต้องสอนวิธีแสวงหา ความรู้มากกว่าสอนตัวความรู้ สอนการคิดมากกว่าสอนให้ท่องจำ เน้นผู้เรียนมากกว่าเน้นเนื้อหาวิชา เพื่อ นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอันเป็นทักษะสำคัญของบุคคลในยุคศตวรรษที่ 21

1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและหรือการพัฒนา

จากการขยายตัวอย่างกว้างขวางของสื่อและเทคโนโลยีขั้นสูง สื่อ คอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีของมนุษย์ทั่วโลก ส่งผลให้ชีวิตมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ ชัดเจน สภาพการณ์เช่นนี้การจัดการศึกษา แบบเดิมไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่จะนำพาประชากรให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีได้ จำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนรู้และการประเมินแบบใหม่ที่มีความเหมาะสมกับ สภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้ในการพัฒนา ผู้เรียน ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข การเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมที่เกิดขึ้นทำให้คุณลักษณะและทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ต้อง เปลี่ยนแปลงไปคนทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสังคมแห่งการเรียนรู้ ภายใต้อิทธิพลแห่งโลกในยุคดิจิทัล (Digital Age) นั้นส่งผลต่อการแสวงหารูปแบบ และการปรับกระบวนการทศน์ ในการทำงาน ที่มีความหลากหลายให้สอดคล้องและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงกับโลกยุคใหม่ซึ่งเปลี่ยนไปอย่าง รวดเร็ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง กับบริบทเชิงสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก และนำรูปแบบนวัตกรรม ทางการเรียนรู้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายใต้อิทธิพลแห่งการปฏิรูปการศึกษาไทยการพัฒนามุ่งเน้น ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคตวิธีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมทาง การศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า 21 St Century ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาคอนรู้นใหม่ให้มี คุณลักษณะพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตและรับมือการความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องด้วยโลกที่ ไร้พรมแดน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร และนโยบายความร่วมมือของพลเมืองโลก ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นที่ต้องมีการคิดค้นหาแนวทางสู่ กระบวนการทักษะใหม่ในศตวรรษที่ 21 นี้ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่

สังคมต่างมุ่งมั่นและให้ความสำคัญการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ task - based learning การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ “รู้จริง (Mastery Learning)” และเป็นวิธีจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับและคุณค่าแห่งวิชาชีพครูที่ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งให้เกิดขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยีที่นำมาใช้

ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่ขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาการที่จะก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพได้นั้นครูจะต้องมีศักยภาพจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ เป็นครูมืออาชีพรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีสอนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่เสมอ โดยในปัจจุบันครูเพียงคนเดียวไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้ เพื่อให้มีรูปแบบเทคนิควิธีการหรือมุมมองด้านการจัดการศึกษาใหม่ๆ จะต้องมีการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของครูโดยการเรียนรู้ร่วมกัน ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและสร้างพลังให้แก่ครู นำผู้เรียนไปสู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ตลอดจนการประยุกต์ใช้ทักษะหรือความรู้ในการทำงาน โดยเน้นคุณลักษณะที่สำคัญคือ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเผชิญกับโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.3 ประโยชน์และความสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Task Based Learning (TBL) : การจัดการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ผลงาน นับเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีขั้นตอนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ทั้งความรู้ ทักษะ คุณธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของสังคมปัจจุบัน

ลักษณะสำคัญ ชิ้นงานมาเป็นอันดับหนึ่ง เนื้อหาต้องมีการบูรณาการกับชีวิต เรียนรู้จากการปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ปัจจัยที่กำหนดคุณภาพ

1. คุณภาพของชิ้นงานต้นแบบ ต้องชัดเจน ครอบคลุมหลักสูตร ควรมีการปฏิบัติหรือมีกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติซ้ำ โดยไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย
2. ผู้เรียนต้องรู้หน้าที่และเป้าหมายของการเรียนรู้
3. ครูต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนไป
4. สื่อ เอกสาร หรือแหล่งเรียนรู้ต้องมีหลากหลาย เพราะแต่ละคนจะมีวิธีเรียนที่แตกต่างกัน
5. สื่อ เอกสาร หรือแหล่งเรียนรู้ต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เรียนสามารถใช้ได้ง่าย

ข้อดี

1. เอื้อที่จะให้ผู้เรียนมีความชำนาญ เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง
2. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความจำเป็นของสังคมที่จะต้องพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learner)
3. ชิ้นงานที่กำหนดมีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้จริงในชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน
4. ผู้เรียนสนุกกับการเรียน เพราะได้มีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วนำความรู้ที่ได้มาสร้างสรรค์ผลงาน
5. ส่งเสริมสนับสนุนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีเวลาที่จะเรียนรู้จากกันและกัน คนเก่งช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า
6. ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าหรือปัญหาด้วยตนเอง ควบคุมการทำงานของตนเองได้
7. ฝึกความรับผิดชอบ

แนวทางการพัฒนา ในส่วนที่เป็นข้อด้อย ครูผู้สอนจะต้องคอยติดตามกระตุ้น ตลอดจนช่วยเหลือ ให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังต้องจัดเตรียมให้ผู้เรียนรับรู้ และตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบในการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเอง ครูจะต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดในระยะแรกให้ผู้เรียนยังปรับตัวไม่ได้ ตลอดจนครูต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งบทบาทการสอน การวัดผลประเมินผล ทั้งนี้หากดำเนินการได้ครบถ้วนก็จะสามารถลดทอนข้อด้อยของการจัดการเรียนรู้แบบนี้ลงได้บ้าง และอาจพบช่องทางในการที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

2. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

2.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

1. เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ที่เน้นทักษะการคิดและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ Task - based learning การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงาน
2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานของนักเรียน
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองจากสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก

2.2 หลักการ ทฤษฎี แนวคิดในการพัฒนา

(1) **การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning** เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นต้น โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ควรช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร/นำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม บทบาทของผู้เรียนนอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันด้วย ผู้สอนควรลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ ลักษณะของการเรียนรู้แบบ Active Learning

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิดการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่า
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด
9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

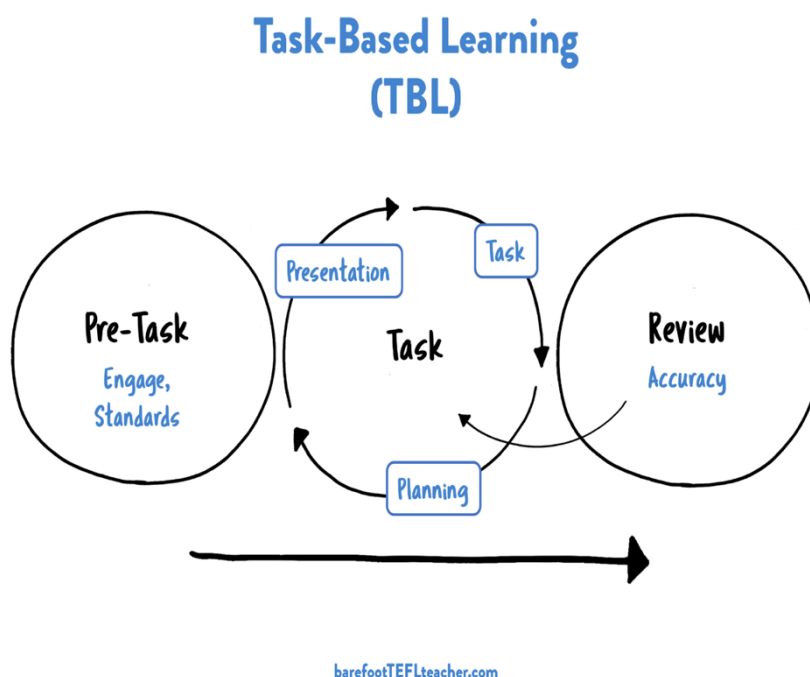
(2) กระบวนการ Professional Learning Community : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือการรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญ คือความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญประกอบกับขอบข่ายของปัญหาที่พบวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่เน้นด้านทักษะกระบวนการ ซึ่งครูผู้สอนมักเน้นการท่องจำและการสอนแบบบรรยายหรือการทำแบบฝึกหัด เป็นผลทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนปานกลาง หรือเรียนอ่อน ซึ่งในปัจจุบันโลกและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วยิ่งมีผลกระทบต่อนสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ รูปแบบการจัดการศึกษาจึงมีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2551 คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็นวิเคราะห์เป็นและสร้างองค์ความรู้ได้

(3) Task - based learning

การจัดการเรียนรู้แบบ Task Based Learning คือ การจัดการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยงาน ในการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้มีจุดประสงค์ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด ทักษะ ทำความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มและสื่อออกมาในลักษณะภาษาของผู้เรียนเอง ผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้สอนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของผลของการจัดกิจกรรม ว่าตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ ถ้ายังไม่ถูกต้องหรือยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนมีการค้นคว้าให้ถูกต้องหรือชัดเจนยิ่งขึ้น และเมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจร่วมกัน แสดงว่า ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น ถือว่าประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอ ในด้านของผู้สอนผู้สอนมีหน้าที่ในการกำหนดกิจกรรม ในลักษณะปลายเปิด นักเรียนจะเกิดความคิดและจินตนาการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ แนวคิดหรือทักษะหลักๆ และเป็นการฝึกฝนความรู้รวมทั้งทักษะในลักษณะสร้างสรรค์ และการที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมนั้น ความมีส่วนร่วมของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างมาก ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมและร่วมมือทำกิจกรรมสร้างสรรค์นั้นอย่างเต็มที่ โดยจะสะท้อนให้เห็นจากประสบการณ์ระหว่างการทำกิจกรรมซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ปัจจุบันองค์ประกอบของรูปแบบนั้นสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นทักษะการคิดในขั้นสูงการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ซึ่งเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ต้องการพัฒนาคคนในสังคมไทย ให้มีคุณลักษณะพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตและรับมือความเปลี่ยนแปลงที่จะ

เกิดขึ้นในอนาคตเนื่องด้วยโลกที่ไร้พรมแดน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารกระบวนการพัฒนานวัตกรรม

หลักการของ task - based learning การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงาน

วิธีสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ task - based learning ประกอบด้วย

- 1) ขั้นเตรียมปฏิบัติการงาน (Pre - Task)
- 2) ขั้นการปฏิบัติการงาน (Task)
- 3) ขั้นหลังการปฏิบัติการงาน (Post - Task)

เอลลิส (Blis. 2003: 244-262) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ (Pre task) เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถทำงานปฏิบัติได้ โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้นั้น ซึ่งต้องอาศัยวิธีการ 4 วิธี ดังต่อไปนี้
 - 1.1 สนับสนุนผู้เรียนให้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนกับงานปฏิบัติ (Task)
 - 1.2 ให้ผู้เรียนสังเกตรูปแบบของการทำงานปฏิบัติ (Task)
 - 1.3 กระตุ้นผู้เรียนให้ทำกิจกรรมที่ไม่ใช่งานปฏิบัติ แต่เป็นการส่งเสริมความพร้อมที่ปฏิบัติงานในขั้นต่อไป
 - 1.4 วางแผนอย่างเป็นระบบสำหรับงานปฏิบัติหลัก ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียนการวางแผนที่ใช้เนาะรูปแบบภาษา และการวางแผนแบบเน้นเนื้อหา

2. ชั้นระหว่างการปฏิบัติงาน (During-task หรือที่วิลลิสใช้ว่า Task cycle มีวิธีการปฏิบัติงาน 2 วิธี ในการปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้

2.1 คุณลักษณะงานปฏิบัติ (Task performance options) คือ คุณลักษณะต่าง ๆ ของงาน ปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนสามารถวางแผนการสอนล่วงหน้าได้ เช่น ประการแรก การกำหนดเวลาในการทำงานปฏิบัติ ถ้าผู้สอนเน้นการใช้ภาษาที่ถูกต้อง (Accuracy) ในการปฏิบัติงาน ควรให้ผู้เรียนกำหนดระยะเวลาเอง แต่ถ้าให้ผู้เรียนเน้นการใช้ภาษาอย่างดี (Fluency) ควรกำหนดระยะเวลาให้ผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาโดยไม่คำนึง เรื่องความถูกต้องนัก ประการที่สอง การให้ข้อมูลบางส่วนกับผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำงานปฏิบัติ และ ประการที่สาม คือการให้คำแนะนำส่วนของงานปฏิบัติที่ผู้เรียนไม่คาดคิดคำตอบไว้ซึ่งเป็นการท้าทายผู้เรียน เช่น งานปฏิบัติที่ต้องการตัดสินใจ (A decision-making task เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและใช้ ภาษาในงานปฏิบัติเพิ่มขึ้น

2.2 คุณลักษณะทางด้านกระบวนการ (Process options) คือขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่กำหนดให้ผู้เรียนทำตามงานปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์

3. ชั้นหลังปฏิบัติงาน (Post-task หรือที่วิลลิสใช้ว่า Language focus) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงาน ผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนเอง ระบุสาเหตุของปัญหา และวิธีการ แก้ปัญหาในการสื่อสาร รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน หลังจากนั้นผู้สอนเลือกปัญหาทางภาษาที่ซึ่งผู้เรียน ใช้ไม่ถูกต้องขณะปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แก้ไขภาษาให้ถูกต้องร่วมกัน และท้ายสุดให้ผู้เรียนได้ทำงานปฏิบัติซ้ำ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้ปรับปรุงชิ้นงานของตนเอง และในการปฏิบัติงานซ้ำนั้น สามารถทำให้อยู่ ภายใต้อารมณ์ที่คล้ายคลึงกับงานปฏิบัติเดิม แต่สถานการณ์หรือคำสั่งแตกต่างไปจากที่ฝึกปฏิบัติได้ หรือฝึก กิจกรรมใหม่แต่ใช้รูปแบบและโครงสร้างภาษาที่ได้วิเคราะห์แล้ว

วิลลิส (Wilis. 1996: 130-131) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสำหรับ

1. ใช้ภาษาเป้าหมายในห้องเรียนเท่าที่เป็นไปได้ โดยเริ่มต้นจากคำและวลีที่ผู้เรียนมีจากประสบการณ์
2. สร้างกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จ
3. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเองและเกิดความร่วมมือในการทำงาน เพื่อว่าผู้เรียนรู้สึกเป็น อิสระในการทำงานหรือกล้าซักถามเมื่อมีปัญหา
4. มั่นใจว่าทุกกิจกรรมของงานปฏิบัตินั้น สร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนด้านความสามารถใช้ภาษา
5. ต้องยอมรับว่าการปฏิบัติงานในขั้นตอนแรกอาจไม่สมบูรณ์แบบ
6. ควรให้การเสนอแนะผู้เรียนในสิ่งที่ผิดพลาด และส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหรือปฏิบัติซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
7. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาแม่ได้ ตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ภาษาเป้าหมายในการปฏิบัติงาน
- มั่นใจว่าผู้เรียนมีความเข้าใจคำสั่งในขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ และตระหนักว่าผู้เรียน ต้องมีโอกาสในการฝึกรูปแบบโครงสร้างของประโยคที่ต้องการในขั้นตอนท้ายของงานปฏิบัติ
9. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจประโยชน์ขององค์ประกอบในงานปฏิบัติและสามารถช่วยให้ผู้เรียนย้อนคิด

ขั้นตอนการปฏิบัติงานและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ วิลลิสได้กล่าวถึง ข้อดีในการจัดการสอนโดยวิธีการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับผู้เรียนเพิ่มเติมว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนได้เรียนซ่อมเสริมให้เข้าใจ การใช้ภาษาชัดเจนและเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมากขึ้น เกิดความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้นและงานปฏิบัติสามารถช่วยให้บรรลุผลสำเร็จทางด้านกระบวนการทางความคิดด้วย

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การนำการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ task - based learning การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงานและมุ่งเน้นทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นให้นักเรียนอยากจะทำและเรียนอย่างมีความสุข อีกทั้งยังสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อ

(4) ทักษะการคิดและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นกระบวนการคิดที่ใช้เหตุใช้ผล พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยการศึกษาข้อมูล หลักฐาน แยกแยะข้อมูลว่าข้อมูลใดคือ ข้อเท็จจริง ข้อมูลใดคือความคิดเห็น ตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล แล้วตั้งสมมติฐานเพื่อหาสาเหตุของ ปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะนำไปสู่การ คิดตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพื่อให้เห็นว่าเรื่องใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะ เหตุใด ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี เหตุผล ไม่ยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก ก่อนตัดสินใจอย่างใดต้องมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอ และสามารถ เปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้ หากเห็นว่าความคิดเห็นของผู้อื่นดีกว่า มีเหตุผลมากกว่า นอกจากนี้ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหา ข้อมูลและความรู้อยู่เสมอ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีเหตุผล ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ของตนเองเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ไวต่อความรู้สึก ของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ทำให้รับรู้สถานการณ์ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี

ขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่

1) การนิยามปัญหา หมายถึง การกำหนดประเด็นปัญหา โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งการนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะกระตุ้นให้ คนเริ่มตระหนักถึงปัญหา ข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล

2) การรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึง ข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลถือว่ามี ความจำเป็นต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3) การจัดระบบข้อมูล หมายถึงการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4) การตั้งสมมติฐาน หมายถึงการนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ เพื่อกำหนด แนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล

5) การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึงการพิจารณาทางเลือกที่ สมเหตุสมผลที่สุดจาก ข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

6) การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึงการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุป อ้างอิง รวมทั้ง พิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้น มีการ เปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือ ตั้งสมมติฐาน และการสรุปอ้างอิงใหม่

คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

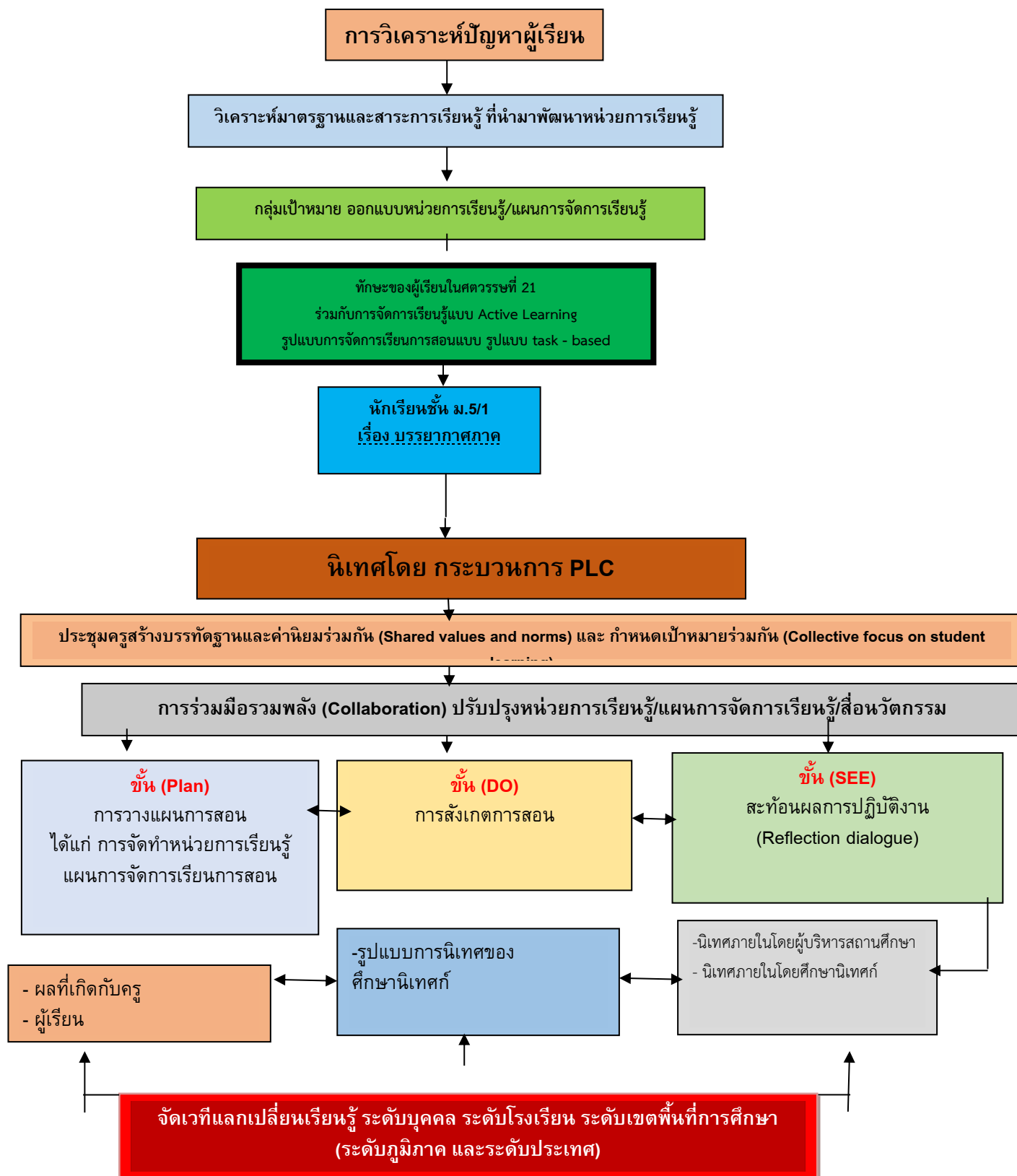
เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี คุณลักษณะ และทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 คือ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา คือ ความสงสาร คิดจะช่วยให้ ผู้อื่นพ้น ทุกข์ ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข สามารถแสดงออกได้โดยการช่วยเหลือโดยการกระทำ หรือวาจา รวมถึงการไม่คิดร้ายต่อผู้อื่นด้วย อาทิ เช่น ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น มีอาการทางกาย วาจา ที่แสดง ต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ นุ่มนวล ช่วยปลอบใจผู้ที่ได้รับความลำบาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เป็นทุกข์ แสดง ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับความสุขและความสำเร็จ ไม่ข่มขู่ ดูหมิ่น เสียดสี พุดจาด้วยความเกรี้ยวโกรธเคียด แค้น

ความมีระเบียบวินัย คือ การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม การรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขในชีวิตของตน ความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ อาทิ เช่น ควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบ และระเบียบที่ ดีงาม ควบคุม และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ สุภาพเหมาะกับ บุคคล โอกาส เวลา และสถานที่ รักษาร่างกาย เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รักษาความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของ สถานที่ ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

คุณธรรม จริยธรรม สองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเอง และคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่ ตลอดเวลา

2.3 การออกแบบและแนวทางการพัฒนา

2.4 การนำไปใช้

ก่อนเริ่มการสอน

ครูออกแบบแผนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์การสอน การเลือกใช้สื่อการสอน กิจกรรมเสริมที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน กับห้องเรียน และบริบทของโรงเรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผสมผสานกับ Task - Based Learning

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องบรรยากาศภาค (ชั้นบรรยากาศและลม) ผ่านระบบออนไลน์ ในเวลาว่างก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นตั้งคำถาม (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน) Q: Learn to Question กระตุ้นความสนใจ (Active Learning)

- ขั้นเตรียมปฏิบัติการงาน Pre - Task (Task - Based Learning)

- สื่อการเรียนรู้ : VDO ข่าวลมฟ้าอากาศ

1. นักเรียนดู VDO ข่าวลมฟ้าอากาศ

2. นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างมีระบบ Critical Thinking and Systems Thinking)

- จากข่าวเพราะเหตุใดช่วงนี้ ฝนจึงตกหนักและกระจายทั่วบริเวณประเทศไทย
- ปัจจัยด้านลมที่ทำให้ภาคใต้ฝนตกหนักเพราะสาเหตุใด
- ฝนที่ตกลงมาเกิดขึ้นในชั้นบรรยากาศใด
- นักเรียนมีวิธีการรับมือกับสถานการณ์ภัยธรรมชาติดังกล่าวในข่าวนี้อย่างไร

2. ขั้นประสบการณ์ (ขั้นทำกิจกรรม) S: Learn to Search (Active Learning)

- ขั้นการปฏิบัติการงาน Task (Task - Based Learning)

(ทักษะเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ Information, Media and Technology Literacy Skills)

(ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา Thinking & Problem solving Skills)

1. นักเรียนเข้ากลุ่มตามที่ครูแบ่งให้โดยคละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เป็นกลุ่ม เป็น 4 กลุ่ม A B C D คละกันตามความสามารถ โดยกลุ่ม A และกลุ่ม B ศึกษาเรื่อง ลม กลุ่ม C และกลุ่ม D ศึกษาเรื่อง ชั้นบรรยากาศ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาหาความรู้ จากหนังสือเรียนภูมิศาสตร์ ม.5 และค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ หรืออินเทอร์เน็ต

3. ขั้นสร้างความรู้ C: learn to Construct (Active Learning)

1. ต้นชั่วโมง นักเรียนทุกคนดู VDO ข่าวลมฟ้าอากาศ ทำให้ทราบถึงสาเหตุการที่ฝนตกหนักและกระจายทั่วบริเวณประเทศไทย

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและสืบค้นข้อมูลในหนังสือเรียนภูมิศาสตร์ ม.5 และค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆหรืออินเทอร์เน็ต ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเตรียมส่งตัวแทนออกมานำเสนอ (ทักษะระหว่างบุคคลและเข้าใจตนเอง Interpersonal & Self-Directional Skills)

3. กิจกรรม Atmosphere The Musical เรียนรู้ลมฟ้าอากาศผ่านบทเพลงแสนสนุก

- ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาเรื่อง ชั้นบรรยากาศ ในบทเพลง ชั้นบรรยากาศ โดยให้ตัวแทนนักเรียนออกมานำร้องเต้น

- ครูสอนเรื่องประเภทของลม ผ่านบทเพลง ลมเอ๋ยๆ ซึ่งเป็นเพลงที่ครูผู้สอนแต่งขึ้น ใช้ทำทำนองเพลง ลมของวงกะลา โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดทำเต้น และร้องเพลงไปพร้อมๆกัน

4. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปความรู้ C: Learn to Communicate (Active Learning)

- ชั้นหลังการปฏิบัติการงาน Post – Task (Task - Based Learning)

(ทักษะระหว่างบุคคลและเข้าใจตนเอง Interpersonal & Self-Directional Skills)

ตัวแทนกลุ่มออกมาหน้าชั้นเรียน เพื่อนำเสนอเรื่องชั้นบรรยากาศและลม อภิปรายสรุปความรู้ร่วมกับสมาชิกในห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและเสริมเพิ่มเติมความรู้ โดยสรุปความรู้ได้ดังต่อไปนี้

- บรรยากาศ คืออากาศที่อยู่รอบๆตัวเรา เป็นส่วนที่ห่อหุ้มโลกเอาไว้ โดยจะมีการแบ่งเป็นชั้นบรรยากาศตามระยะความสูงและอุณหภูมิได้ 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 โทรโพสเฟียร์ ความสูง 0 – 15km เกิดปรากฏการณ์สำคัญ ได้แก่ เมฆ ฝน หิมะ ลม พายุต่างๆ ชั้นที่ 2 สตราโทสเฟียร์ ความสูง 15 - 50km มีแก๊สโอโซนช่วยดูดกลืนรังสีอัลตราไวโอเล็ต จากดวงอาทิตย์ เป็นชั้นที่เครื่องบินบิน ชั้นที่ 3 เมโซสเฟียร์ ความสูง 50 - 80km วัตถุนอกโลกจะถูกเผาไหม้ ชั้นที่ 4 เทอร์โมสเฟียร์ ความสูง 80 - 500km สะท้อนคลื่นวิทยุความถี่ต่ำได้ มีแสงเหนือแสงใต้เกิดขึ้น ชั้นที่ 5 เอ็กโซสเฟียร์ ความสูง 500 km ขึ้นไป มีไฮโดรเจนและฮีเลียม มีอากาศเบาบาง ไม่มีแรงดึงดูดโลก เป็นชั้นที่มีดาวเทียมโคจรจำนวนมาก

- ลม เกิดจากบริเวณที่มีความดันอากาศสูงไปยังบริเวณที่มีความดันอากาศต่ำ โดยลมแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ลมประจำถิ่น และลมมรสุม โดยประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ปะทะฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ทำให้เกิดฝนตกในประเทศไทย

5. ชั้นประยุกต์พัฒนาต่อยอดความรู้สู่สังคม S: Learn to Service (Active Learning)

(ทักษะในฐานะสมาชิกของสังคม Social Responsibility)

1. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากเรื่อง บรรยากาศภาค (ชั้นบรรยากาศและลม) ไปใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้

2. นักเรียนสามารถพัฒนาต่อยอดในการทำมิวสิควีดีโอ เพลง ชั้นบรรยากาศและเพลงลม เพื่อเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามนวัตกรรม

- การประเมินด้านความรู้ (K) จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องบรรยากาศภาค
ของนักเรียนชั้นม.5/1 ได้ผลลัพธ์ปรากฏคะแนนดังตารางต่อไปนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	ผลการประเมิน	
				ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	นายกฤษณะ อานาม	3	7	✓	
2	นายบทพันธ์ ชันธิบาล	3	8	✓	
3	นายมงคล ศรีหาแก้ว	2	7	✓	
4	นายณรงค์ศักดิ์ ขาติทุ่ง	1	7	✓	
5	นายศิวกร ชนพุดถุญ	1	7	✓	
6	นายชัยพร เขาวะ	2	7	✓	
7	นายไตรฤทธิ์ จัทรสา	2	8	✓	
8	นายอนุเบศ ดอกบัว	4	9	✓	
9	นายอภิวิชญ์ อารีสาโพธิ์	4	9	✓	
10	นายนิรันดร์ เมยคง	2	7	✓	
11	นางสาวนันทราภรณ์ ผาตะนันท์	4	8	✓	
12	นางสาวบัวทอง อุ่นศิริ	3	9	✓	
13	นางสาวศศิตา เนตะเทศ	2	9	✓	
14	นางสาวศิริรัตน์ โยธะวงศ์	3	7	✓	
15	นางสาวณภัทร พิสัยภาค	4	9	✓	
16	นางสาวณัฐลดา ไชยบุบผา	5	10	✓	
17	นางสาวรวินิภา สุดแสง	5	10	✓	
18	นางสาววิราภรณ์ ศรีแก้วต่างวงศ์	4	9	✓	
19	นางสาวชุติมา ธรรมรัตน์	4	9	✓	
20	นางสาวปณิดดา ฝ่ายขาว	3	8	✓	
21	นางสาวพัชรา สาริโก	2	9	✓	
22	นางสาวอริษา จันทะผล	4	9	✓	
23	นางสาวกัญฐรัตน์ หาญราชา	3	10	✓	
24	นางสาวจุฑารัตน์ แผ่นสิงห์	3	9	✓	

มีเกณฑ์ให้คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน คือ

เกณฑ์การให้คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยต้อง
ตอบคำถามให้ถูกต้อง ร้อยละ 70

เกณฑ์การประเมินในการทำแบบทดสอบหลังเรียน

7 - 10 ผ่าน

0 - 6 ไม่ผ่าน

ลงชื่อ

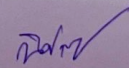
ผู้ประเมิน

(นางสาวนิศรานิษฐ์ ชันทอง)

- ประเมินด้านกระบวนการ (P) จากการนำเสนอผลงานกลุ่มของนักเรียนชั้นม.5/1 ได้ผลลัพธ์ปรากฏคุณภาพของผลงาน ตามคะแนนต่อไปนี้

ชั้น ม.5/1 กลุ่ม C		ความ ถูกต้องของ เนื้อหา (4)	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน (4)	การตรง ต่อเวลา (4)	ความ เรียบร้อย สวยงาม (4)	คะแนน รวม (16)	ระดับ คุณภาพ
1	นายศิวกร ชมพูฤกษ์	4	3	3	3	13	ดี มาก
2	นายไตรฤทธิ์ จัทรสา						
3	นางสาวชุติมา ธรรมรัตน์						
4	นายอภิวิชญ์ อารีสาโพธิ์						
5	นางสาวบัวตอง อุ่นศิริ						
6	นางสาวปนัดดา ฝ่ายขาว						

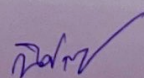
ชั้น ม.5/1 กลุ่ม D		ความ ถูกต้องของ เนื้อหา (4)	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน (4)	การตรง ต่อเวลา (4)	ความ เรียบร้อย สวยงาม (4)	คะแนน รวม (16)	ระดับ คุณภาพ
1	นายชัยพร เยาวะ	3	3	3	3	12	ดี
2	นายณฤเบศ ดอกบัว						
3	นางสาวกัญฐรัตน์ หาญราชา						
4	นางสวานันชราภรณ์ ผาตะนันท์						
5	นางสาวศิริรัตน์ โยระวงศ์						
6	นางสาวศศิตา เนตะเทศ						

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(นางสาวณิศรานันท์ ชันทอง)

ชั้น ม.5/1 กลุ่ม C		ความ ถูกต้องของ เนื้อหา (4)	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน (4)	การตรง ต่อเวลา (4)	ความ เรียบร้อย สวยงาม (4)	คะแนน รวม (16)	ระดับ คุณภาพ
1	นายศิวกร ชมพูฤกษ์	4	3	3	3	13	ดีมาก
2	นายไตรฤทธิ์ จัทรสา						
3	นางสาวชุติมา ธรรมรัตน์						
4	นายอภิวิชญ์ อารีสาโพธิ์						
5	นางสาวบัวตอง อุ่นศิริ						
6	นางสาวปนัดดา ฝ่ายขาว						

ชั้น ม.5/1 กลุ่ม D		ความ ถูกต้องของ เนื้อหา (4)	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน (4)	การตรง ต่อเวลา (4)	ความ เรียบร้อย สวยงาม (4)	คะแนน รวม (16)	ระดับ คุณภาพ
1	นายชัยพร เยาวะ	3	3	3	3	12	ดี
2	นายณฤเบศ ดอกบัว						
3	นางสาวกัญฐรัตน์ หาญราชา						
4	นางสาวนัชราภรณ์ ผาตะนันท์						
5	นางสาวศิริรัตน์ โยธะวงศ์						
6	นางสาวศศิตา เนตะเทศ						

ลงชื่อ

ผู้ประเมิน

(นางสาวนิศรณันท์ ชันทอง)

- การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) จากการพฤติกรรมนักเรียน ประกอบไปด้วย

1. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ สุจริต 3. มีวินัย รับผิดชอบ 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย และ 8. มีจิตสาธารณะ ได้ผลลัพธ์ปรากฏตามคะแนนต่อไปนี้

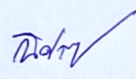
ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ส32103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง บรรยายากาศภาค (ชั้นบรรยายากาศและลม)

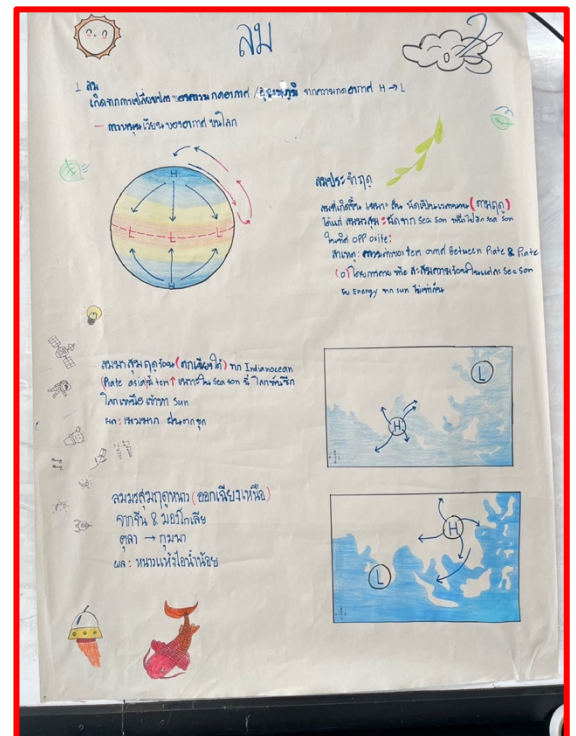
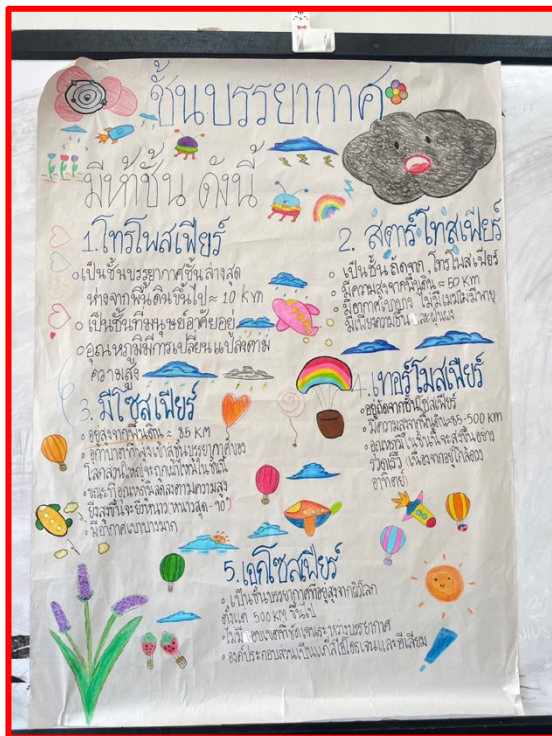
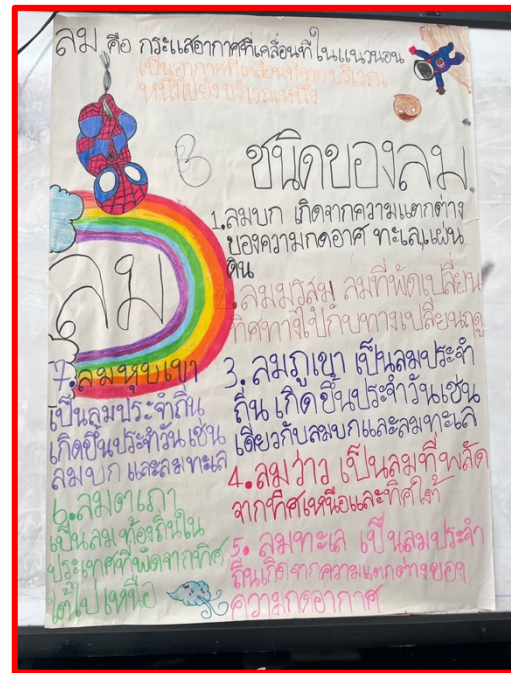
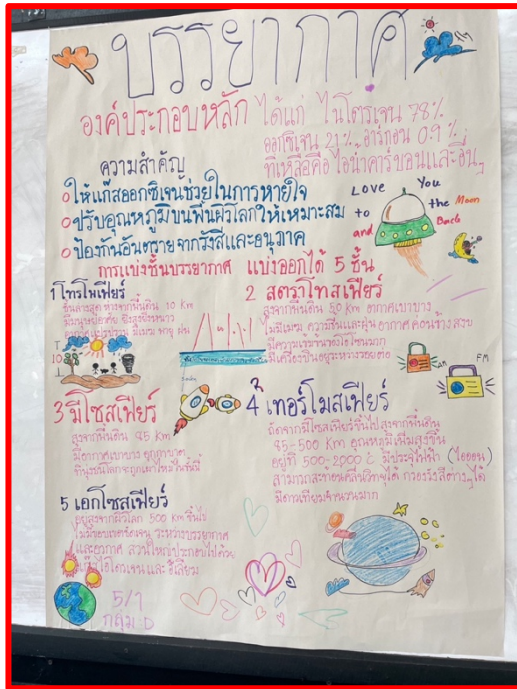
เลขที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินรายข้อ								รวม (24)	เฉลี่ย (3)	ระดับ คุณภาพ
		1	2	3	4	5	6	7	8			
1	นายกฤษณะ อานาม	2	2	2	2	2	2	2	2	16	2	ดี
2	นายพนทพันธ์ ชันรัฐบาล	3	3	2	2	2	3	3	3	21	2.62	ดีเยี่ยม
3	นายมงคล ศรีหาแก้ว	2	3	2	2	2	2	3	3	19	2.37	ดี
4	นายณรงค์ศักดิ์ ขาดทุ่ง	2	3	2	2	2	2	3	3	19	2.37	ดี
5	นายศิวกร ชมพุดุภะ	2	2	2	2	2	2	2	2	16	2	ดี
6	นายชัยพร เขาวะ	2	2	2	2	2	2	3	3	18	2.25	ดี
7	นายไตรฤทธิ์ จัทรสา	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม
8	นายณฤเบศ ดอกบัว	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม
9	นายอภิวิชญ์ อารีสาโพธิ์	2	3	2	2	2	2	3	3	19	2.37	ดี
10	นายนิรันดร์ เมยตง	2	2	2	2	2	2	3	3	18	2.25	ดี
11	นางสาวนัชราภรณ์ ผาตะนันท์	3	2	2	2	2	3	3	3	20	2.50	ดีเยี่ยม
12	นางสาวบัวตอง อุ่นศิริ	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม
13	นางสาวศศิตา เนตะเทศ	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม
14	นางสาวศิริรัตน์ โยธะวงศ์	3	2	2	2	2	3	3	3	20	2.50	ดีเยี่ยม
15	นางสาวณภัทร พิสัยภาค	3	3	3	3	2	3	3	3	23	2.87	ดีเยี่ยม
16	นางสาวณัฐธิดา ไชยบุบผา	3	3	3	3	2	3	3	3	23	2.87	ดีเยี่ยม
17	นางสาวรวินิภา สุดแสง	3	3	3	3	2	3	3	3	23	2.87	ดีเยี่ยม
18	นางสาววิราภรณ์ ศรีแก้วต่างวงศ์	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม
19	นางสาวชุติมา ธรรมรัตน์	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม

ตารางประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ส32103
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง บรรยายอากาศภาค (ชั้นบรรยากาศและลม)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินรายข้อ								รวม (24)	เฉลี่ย (3)	ระดับ คุณภาพ
		1	2	3	4	5	6	7	8			
20	นางสาวปนัดดา ฝ่ายขาว	3	2	2	2	2	3	3	3	20	2.50	ดีเยี่ยม
21	นางสาวพัชรา สาริโก	3	2	2	2	2	3	3	3	20	2.50	ดีเยี่ยม
22	นางสาวอริษา จันทะผล	3	2	2	2	2	3	3	3	20	2.50	ดีเยี่ยม
23	นางสาวกณฐรัตน์ หาญราชา	3	3	3	3	2	3	3	3	23	2.87	ดีเยี่ยม
24	นางสาวจุฑารัตน์ แผ่นสิงห์	3	3	2	2	3	3	3	3	22	2.75	ดีเยี่ยม

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (นางสาวนิศรณันท์ ขันทอง)

ชิ้นงานกลุ่ม เรื่อง บรรยากาศภาค จากการตรวจสอบคุณภาพผลงานเป็นรายกลุ่ม พบว่า
ผลงานนักเรียนอยู่ในระดับ ดี และดีมาก ดังนั้น ผลลัพธ์จึงเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลลัพธ์ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผสมผสานกับ Task - Based Learning

ภาพที่ 1 : นักเรียนสนใจรับชมข่าวลมฟ้าอากาศ
ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดสมาธิในการเรียน

ภาพที่ 2 : นักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม
ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์

ภาพที่ 3 : นักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นใน
การทำงานเป็นทีม ร่วมกันสืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยน
ความคิด

สร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการ
สื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
ความสามารถในการคิด และ ความสามารถในการใช้
ทักษะชีวิต

ภาพที่ 4 : นักเรียนตัวแทนกลุ่มออกมา
นำเสนอผลงาน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมี
ความรู้ความเข้าใจเรื่องชั้นบรรยากาศและลม

ภาพที่ 5 : นักเรียนตัวแทนออกมาำนำร้องและเต้นเพลงชั้นบรรยากาศ โดยนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือและเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม Atmosphere The Musical เรียนรู้ลมฟ้าอากาศผ่านบทเพลงแสนสนุก ซึ่งส่งผลพ้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องชั้นบรรยากาศ มีความกล้าแสดงออก และรู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 6 : นักเรียนตัวแทนออกมาำนำและคิดทำเต้นเพลง ลม (ประเภทของลม) ซึ่งเป็นเพลงที่ครูผู้สอนแต่งขึ้น ใช้ทำนองเพลง ลม ของวงกะลา โดยให้นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การเรียนการสอนเกิดความสุขสนาน ซึ่งส่งผลพ้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องลม และเกิดความคิดสร้างสรรค์

การเผยแพร่ผลงานและขยายผลต่อยอด

- การนำเสนอผลงานคลิป VDO ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Youtube Twitter
- การขยายผลนำคลิป VDO ไปใช้เป็นสื่อการสอน

ลงชื่อ.....เจ้าของผลงาน

(นางสาวณิธรานันท์ ชันทอง)

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖